

ÜNNEPI KÖZGYŰLÉS A MAGYAR ORVOSTÖRTÉNELMI TÁRSASÁG FÉLÉVSZÁZADOS JUBILEUMA ALKALMÁBÓL

2016-ban ünnepli a Magyar Orvostörténelmi Társaság újjáalakulásának 50. évfordulóját. Ez alkalommal – 2016. április 29-án - ünnepi közgyűlés keretében idézte fel az elmúlt fél évszázad történéseit, állított emléket a Társaság és az orvostörténelem érdekében tevékenykedő korábbi tisztségviselőknek, jeles tagoknak, köszönte meg a sok évtizedes munkát a „Tiszteleti tagság” oklevél átnyújtásával több kiváló tagtársnak.

Az ünnepi ülést prof. **RÉTHELYI Miklós**, a MOT elnöke nyitotta meg.

Ezután prof. **KAPRONCZAY** Károly, a MOT főtitkárának jubileumi beszámolója következett.

dr. **GAZDA** István, a Magyar Tudománytörténelmi és Egészségtudományi Intézet igazgatója a Magyar Orvostörténelmi Társaság ötven évét feldolgozó CD-t mutatta be.

(50 éves a Magyar Orvostörténelmi Társaság (1966–2016)). Összeállította: Kapronczay Károly. Sajtó alá rendezte: Gazda István, a szerkesztésben közreműködött: Kapronczay Katalin és Bodorné Sipos Ágnes.) – Az összeállítás kuriózuma, hogy a tanulmány formájában megírt társaság-történet kiegészül eddig még publikálatlan adattári, irattári dokumentumokkal, illetve a MOT történetéhez, rendezvényeihez kapcsolódó fénykép-melléklettel.

Az ünnepi ülés befejező programpontjaként

„**A Magyar Orvostörténelmi Társaság Tiszteletbeli tagja**” címet tanúsító oklevelet vehette át az orvostörténelem műveléséért és népszerűsítéséért:

dr. **PÉTER H.** Mária (Marosvásárhely), gyógyszerész, gyógyszerésztörténész,
az erdélyi gyógyszerészet múltjának feltárásáért, ápolásáért

dr. **DÖRNYEI** Sándor, könyvtáros, bibliográfus,
az orvostörténelem, és a gyógyszerésztörténet kutatásához nélkülözhetetlen bibliográfiák
összeállításáért

dr. **HANKISS** János orvos, orvostörténész
a MOT szakosztályaként létrehozott, és évtizedekig eredményesen működő
Magyar Orvosírók és Képzőművészek Köre szervezéséért

dr. **KISS** László (Csilizradvány – Szlovákia) orvos, orvostörténész
Felvidék orvosi múltjának kutatásáért, emlékeinek ápolásáért

dr. **MÓDIS** László prof. emer.
a debreceni orvosképzés keretében megvalósított orvostörténeti oktatás
folyamatosságáért kifejtett elvülhetetlen érdemeiért

dr. **MONOS** Emil prof. emer.
a Nemzetközi Semmelweis Emlékév rendezvényei sikeréért végzett munkásságáért

dr. Robert **OFFNER** (Németország) orvos, orvostörténész
az erdélyi századok orvoslásának, művelődéstörténetének kutatásáért

dr. **PÉTER** Mihály (Marosvásárhely) prof. emer.
Erdély orvostörténeti emlékeinek kutatásáért

dr. **GÉMESI** György orvos, Gödöllő polgármestere
a MOT, Gödöllő város és a Gödöllői Kastélymúzeum közös rendezésében tartott
tudományos ülések támogatásért

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A Magyar Orvostörténelmi Társaság fél évszázados múltja, vázlatos története

Az orvostörténelem szervezett – intézményi, illetve tudományos társasági – keretek közötti művelésének gondolata, az első javaslatok megszületése a Budapesti Királyi Orvosegyesülethez (alapítás: 1837) kapcsolódott. Az Orvosegyesület 1904 őszén létrehozta az orvostörténeti múzeumi bizottságot, amelyet 1905-ben szakbizottsággá alakítottak át. Az elkövetkező évtizedekben ez a szakbizottság fogta össze az orvostörténelem kutatásával, művelésével kapcsolatos tevékenységet: 1909-ben megnyílt az Orvosegyesület Orvostörténeti Múzeuma, folyamatos volt az orvostörténeti témájú előadások szervezése, értékes tanulmányok, önálló kiadványok jelentek meg, az orvoslás története helyet kapott az egyetemi tantárgyak között.

A két világháború közötti időszak a magyar orvostársadalom életében az egyre jobban specializálódó tudományos társaságok létrehozásának és működésének eredményességét mutatta. Jogosan merült fel az igény, hogy az orvostörténelem művelői is egy önálló társaságba tömörüljenek, lépjenek ki az Orvosegyesületi keretek közül. A biztató jelek ellenére sem sikerült a terv megvalósítása, az érlelődő háború, az ország politikai hangulata nem kedvezett a tudományos társasági életnek sem.

A második világháborút követő ideológiai, politikai átalakulás hasonló gátakat szabott a társasági életnek, még ha tudományos társaságokról volt is szó. Az 1950-es évek egyedüli, engedélyezett társasági formája csak a szakszervezetben belül volt elképzelhető. Hosszas előkészületek után 1958. február 15-én alakult meg hivatalosan az Orvostörténelmi Szakcsoport az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének épületében, elnökévé Jáki Gyula professzort választották. Az 1960-as években bekövetkező „politikai enyhülés” a tudományos szervezetek vonatkozásában is pozitív fordulatot hozott. A Magyar Orvostörténelmi Társaság 1965. novemberi megalakulása, illetve a Magyar Orvostudományi Társaságok és Egyesületek Szövetségébe 1966. április 29.-én történt hivatalos felvétele egy jelentős korszakot zárt le, egyben új lehetőségek előtt nyitott utat.

Az Orvostörténelmi Szakcsoport, és jogutóda a Magyar Orvostörténelmi Társaság a kezdetektől fogva, szakmailag támogatva egymást, együttműködött az Országos Orvostörténelmi Könyvtárral (alapítás: 1951), majd a múzeummal kiegészült jogutód intézménnyel, a mai Semmelweis Orvostörténelmi Múzeum, Könyvtár és Levéltárral.

dr. KAPRONCZAY Katalin
a MOT vezetőségi tagja